

Rb Amsterdam, 26 november 2008, X v Audax



PUBLICATIE – PORTRETRECHT

Aantasting goede naam veroordeeld moordenaar

- Weliswaar heeft X een slechte reputatie gezien diens veroordeling tot levenslang voor de moord op een aantal vrouwen, maar dit neemt niet weg dat het mogelijk is om de reputatie van iemand die reeds een slechte reputatie geniet, verder aan te tasten. Zodanige reputatie kan derhalve niet zonder meer redengevend zijn voor het oordeel, dat verdere publicaties over die persoon niet beledigend of onrechtmatig kunnen zijn.

Hetgeen ten aanzien van X in de publicatie is opgenomen, zoals vermeld in 2.3, in zijn geheel en in onderlinge samenhang beschouwd met de tekening met bijbehorende tekst zoals vermeld in 2.5, is van dien aard dat moet worden aangenomen dat "daarmee in zijn eer en goede naam is aangetast. X wordt immers neergezet als een stinkende en tandeloze man die medegedetineerden betaalt van zijn AOW uitkering om sex met hem te hebben.

X publiek figuur

- De moorden, waarvoor X veroordeeld is, hebben de Nederlandse rechtsorde ernstig geschokt. Als gevolg hiervan is X het middelpunt van de media aandacht komen te staan.

Bij voornoemde belangenafweging dient voorop te worden gesteld dat X is te beschouwen als een publiek figuur. De moorden, waarvoor X veroordeeld is, hebben de Nederlandse rechtsorde ernstig geschokt. Als gevolg hiervan is X het middelpunt van de media aandacht komen te staan. Dit maakt hem dan ook tot een publiek figuur in welke hoedanigheid hij meer media aandacht heeft te dulden dan een niet publiek figuur.

- Dit betekent echter niet dat de media de persoon van X en diens privéleven op een nodeloos grievende - en zoals Audax zelf ook aangeeft - smakeloze manier mag weergeven en hem zonder meer mag 'beschuldigen' van het verrichten van seksuele handelingen met mannelijke medegedetineerden op kosten van de staat.

Over dit onderwerp heeft X nooit de publiciteit gezocht.

Onrechtmatige publicatie portret

- De publicatie van het portret van X vergroot voorts diens herkenbaarheid in de gevangenis in relatie tot de aantijgingen in het artikel. Dat zijn portret in de gevangenis bekend kan worden verondersteld, doet daaraan niet af.

Het door Audax gestelde belang bij publicatie van de foto, inhoudende dat deze meer zeggingskracht aan het artikel geeft, gezien de aankleding en presentatie van het artikel, minder zwaar dan het belang van X om niet afgebeeld te worden in relatie tot de aantijgingen in het artikel.

Vorderingen afgewezen

- nu vaststaat dat Audax in onderling overleg met X een rectificatie heeft geplaatst en Audax reeds een bedrag van EUR 4.000,- heeft betaald ter vergoeding van vermeende schade als gevolg van eventuele onrechtmatigheid en dit bedrag niet wordt teruggevorderd door Audax.

X stelt dat hij schade heeft geleden, in de zin dat de publicatie heeft geleid en zal blijven leiden tot spot en pesterijen in de gevangenis, zelfs ingeval hij wordt overgeplaatst naar een andere gevangenis. Aan een antwoord op de vraag of, en zo ja, welke schade X heeft geleden, komt de rechtbank evenwel niet toe, nu vaststaat dat Audax in onderling overleg met X een rectificatie heeft geplaatst en Audax reeds een bedrag van EUR 4.000,- heeft betaald ter vergoeding van vermeende schade als gevolg van eventuele onrechtmatigheid en dit bedrag niet wordt teruggevorderd door Audax. De rechtbank is van oordeel dat X hiermee reeds ruimschoots is gecompenseerd voor de door hem geleden en nog te lijden schade. Dat betekent dat ondanks dat de publicatie onrechtmatig jegens X is, de vorderingen van X zullen worden afgewezen.

Vindplaatsen:

Rb Amsterdam, 26 november 2008

(L. Voetelink)

RECHTBANK AMSTERDAM

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 391120 / HA ZA 08-532

Vonnis van 26 november 2008

in de zaak van X

verblijvende te Scheveningen,

eiser,

advocaat mr. drs. I.M.C.A. Reinders Folmer,

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

AUDAX PUBLISHING B.V.,

gevestigd te Amsterdam,

gedaagde,

advocaat mr. J.P. van den Brink.

Partijen zullen hierna X en Audax genoemd worden.

1. De procedure

1.1 Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 7 februari 2008, met bewijsstukken,

- de conclusie van antwoord, met bewijsstukken,

- het tussenvonnis van 9 juli 2008 waarbij een comparitie van partijen is gelast,

- het proces-verbaal van comparitie van 14 oktober 2004, met de daarin genoemde processtukken.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. In 1975 is X veroordeeld tot achttien jaar gevangenisstraf en tbs voor de moorden op een meisje van 15 jaar en een vrouw van 44 jaar. In 1990 is hij vrijgekomen. In 2001 is hij weer aangehouden en vervolgens veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf voor de moorden op drie vrouwen van 23, 30 en 34 jaar. X verblijft momenteel in de penitentiaire instelling in Scheveningen. Daarvoor verbleef hij in de penitentiaire instellingen in Maastricht en Dordrecht.

2.2. Audax is uitgever van het tijdschrift *Aktueel*.

2.3. In *Aktueel* nummer 19, 2007 (9-15 mei 2007) is een artikel opgenomen met als titel *Topcrimineel Martin K. over gevangenschap in Nederland "Gevangenen streng? Ik vermaak me geweldig"*. In dit artikel wordt ingegaan op het leven in de gevangenis. Ten aanzien van X vermeldt het artikel onder meer, voor zover hier relevant:

"[...] Martin: "In het begin wilde niemand met hem te maken hebben. De man stinkt verschrikkelijk, heeft geen tanden in zijn mond en met zijn lichaamsgeur hield hij iedereen op afstand. Hij mag van de directie geen bezoek ontvangen van vrouwen. Maar na een poosje kwam zijn AOW-uitkering binnen en nu krijgt hij elke maand iets van 1.200 euro. Hij laat zich nu tegen betaling verwennen door de Antillianen, die hebben blijkbaar geen moeite met die stank. Die Willem is een wandelende pinautomat." [...]"

2.4. Bij het artikel is een foto van X opgenomen. Zijn ogen zijn niet met een balkje afgedekt. Daarnaast zijn twee foto's van de ex-gedetineerde Lou L. met gezelschap en een foto van de gedetineerde Martin K. bij het artikel opgenomen. Hun ogen zijn wel met een balkje afgedekt.

2.5. Naast de foto van X is een tekening van Martin K. afgebeeld, waarop een persoon, aangeduid als X gepeetreedt wordt door een aap, aangeduid als *"Antiliaan R."* Bij de als Antiliaan R aangeduide aap is een gedachteballon opgenomen met een dollarteken, bij de als X aangeduide persoon is een gedachteballon opgenomen met de tekst *"AOW"*. Bij de tekening heeft Audax vermeld: X (foto rechts) wordt gezien als een wandelende pinautomat, sinds hij in de cel zijn AOW ontvangt. Via deze tekening van Martin K. wordt fijntjes uitgelegd hoe je bij hem moet pinnen."

2.6. X heeft geen toestemming gegeven voor de publicatie van zijn foto noch is hem om een reactie gevraagd op het artikel.

2.7. Audax heeft geen onderzoek gedaan of de beweringen van Martin K. over X juist zijn.

2.8. In *Aktueel* nummer 24, 2007 (13-19 juni 2007) is in overleg tussen de raadsman van X en Audax de volgende rectificatie geplaatst:

"Rectificatie

In Aktueel Sportief nummer 19 hebben wij een artikel gepubliceerd onder de titel "Martin K.: altijd lol in de lik". In dit artikel heeft mede-gedetineerde Martin K. aantijgingen aan het adres van X geuit, waarbij een tekening en een foto van X zijn gepubliceerd. X stelt dat hij deze publicatie als grievend heeft ervaren, temeer omdat de aantijgingen onjuist zijn. Voor de gepubli-

ceerde aantijgingen bestaat ook geen bewijs. Wij betreuren deze berichtgeving, Hoofdredactie Aktueel Sportief".

2.9. Audax heeft X een onvoorwaardelijke vergoeding van EUR 4.000,- aangeboden, welk bedrag zij vervolgens op de derdenrekening van de raadsman van X heeft gestort. Over de hoogte van dit bedrag bestond en bestaat tussen partijen geen overeenstemming.

3. De vordering

3.1. X vordert dat de rechtbank bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad, Audax veroordeelt:

I. om binnen twee werkdagen na betekening van het in deze te wijzen vonnis als gevolg van het onrechtmatig handelen van Audax (meer in het bijzonder als gevolg van de inbreuken op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer), het bedrag van EUR 50.000,- te vermeerderen met de wettelijke rente over dat bedrag vanaf de dag der dagvaarding, althans een door de rechtbank in goede justitie te bepalen bedrag;

II. tot vergoeding van de buitengerechtelijke kosten af EUR 1.158,-, overeenkomstig de aanbevelingen I en II van rapport Voorwerk II, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf de dag van dagvaarding tot aan de dag van voldoening;

III. tot betaling van de proceskosten, met inbegrip van de nakosten zoals genoemd in artikel 237 lid 4 Rv, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf het tijdstip dat Audax in verzuim is deze kosten te voldoen.

3.2. Audax voert gemotiveerd verweer. Daarop zal, voor zover van belang, bij de beoordeling van het geschil nader worden ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Bij de beoordeling van de vraag of X recht heeft op schadevergoeding van Audax dient te worden onderzocht of publicatie van het artikel door Audax in het tijdschrift *Aktueel* (hierna: de publicatie) jegens hem onrechtmatig was. Dienaangaande dient allereerst te worden nagegaan of X doorvoormelde publicatie in zijn eer en goede naam is aangetast. De rechtbank is van oordeel dat dit het geval is.

4.2. Weliswaar heeft X een slechte reputatie gezien diens veroordeling tot levenslang voor de moord op een aantal vrouwen, maar dit neemt niet weg dat het mogelijk is om de reputatie van iemand die reeds een slechte reputatie geniet, verder aan te tasten. Zodanige reputatie kan derhalve niet zonder meer redengevend zijn voor het oordeel, dat verdere publicaties over die persoon niet beledigend of onrechtmatig kunnen zijn. Hetgeen ten aanzien van X in de publicatie is opgenomen, zoals vermeld in 2.3, in zijn geheel en in onderlinge samenhang beschouwd met de tekening met bijbehorende tekst zoals vermeld in 2.5, is van dien aard dat moet worden aangenomen dat "daarmee in zijn eer en goede naam is aangetast. X wordt immers neergezet als een stinkende en tandeloze man die medegedetineerden betaalt van zijn AOW uitkering om sex met hem te hebben."

4.3. De vraag is of voormelde aantasting, gelet op alle omstandigheden van het geval, onrechtmatig is. Bij die beoordeling staan in beginsel twee gelijkwaardige belangen tegenover elkaar; het belang van X bij

eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer waaronder zijn belang om niet in zijn eer en goede naam aangetast te worden en het belang van Audax bij uitingsvrijheid en in dat verband het belang het publiek te informeren over het leven in de Nederlandse gevangenis en eventuele misstanden dienaangaande aan de kaak te stellen. Welk van beide rechten in het onderhavige geval zwaarder weegt, moet worden gevonden door een afweging van alle ter zake dienende omstandigheden van het geval.

4.4. Bij voornoemde belangenafweging dient voorop te worden gesteld dat X is te beschouwen als een publiek figuur. De moorden, waarvoor X veroordeeld is, hebben de Nederlandse rechtsorde ernstig geschokt. Als gevolg hiervan is X het middelpunt van de media aandacht komen te staan. Dit maakt hem dan ook tot een publiek figuur in welke hoedanigheid hij meer media aandacht heeft te dulden dan een niet publiek figuur. Dit betekent echter niet dat de media de persoon van X en diens privéleven op een nodeloos grievende - en zoals Audax zelf ook aangeeft - smakeloze manier mag weergeven en hem zonder meer mag 'beschuldigen' van het verrichten van seksuele handelingen met mannelijke medege-detineerden op kosten van de staat. Over dit onderwerp heeft X nooit de publiciteit gezocht.

4.5. Audax heeft aangevoerd dat er maatschappelijke discussie en ophef bestond rond het feit dat een gedetineerde als X een AOW uitkering ontving, terwijl hij niet betaalt voor kost en inwoning in de gevangenis. Weliswaar komt dit punt in het artikel aan de orde, maar uit de aankleding en presentatie van het artikel blijkt niet, althans onvoldoende, dat het doel van het artikel bestaat in het aan de kaak stellen van deze 'misstand'.

4.6. De nieuwsaarde zou volgens Audax daarnaast vooral gelegen zijn in het feit dat de uitlatingen en tekening van Martin K. weergeven hoe in de gevangenis zelf - op een niet zeer fijnzinnige manier - is gereageerd op het nieuws dat X een AOW uitkering ontvangt. Daarbij voert Audax aan dat Audax Martin K. slechts citeert en de beweringen van Martin K. over X niet als vaststaande feiten presenteert. De rechtbank is evenwel van oordeel dat de aankleding en wijze van presentatie van het artikel, door middel van de citaten, de tekening met uitleg van Audax en de foto van X in hun geheel en onderling samenhang beschouwd, maakt dat Audax onvoldoende afstand heeft genomen van de beweringen van Martin K., waardoor de indruk bij de lezer ontstaat dat de beweringen over X juist zijn.

4.7. Daarbij heeft voorts te gelden dat niet uit het artikel blijkt dat er in de gevangenis ook door andere medege-detineerden overeenkomstig de beweringen van Martin K. is gereageerd, zodat ook in die zin de door Audax gestelde nieuwsaarde ontbreekt. Dat de tekening van Martin K. wellicht kan worden gekwalificeerd als spotprent doet aan het voorgaande niet af, zodat die kwalificatie Audax niet kan baten.

4.8. Bovendien blijkt uit de door Audax zelf overgelegde publicaties dat X maar EUR 100,- per maand mag opnemen van zijn uitkering, zodat Audax ten onrechte

heeft nagelaten de beweringen van Martin K. op dit punt te nuanceren.

4.9. De publicatie van het portret van X vergroot voorts diens herkenbaarheid in de gevangenis in relatie tot de aantijgingen in het artikel. Dat zijn portret in de gevangenis bekend kan worden verondersteld, doet daaraan niet af. Het door Audax gestelde belang bij publicatie van de foto, inhoudende dat deze meer zeggingskracht aan het artikel geeft, gezien de aankleding en presentatie van het artikel, minder zwaar dan het belang van X om niet afgebeeld te worden in relatie tot de aantijgingen in het artikel.

4.10. In het licht van het voorgaande komt de rechtbank tot de conclusie dat het recht op persoonlijke levenssfeer van X zwaarder weegt dan het recht van Audax op uitingsvrijheid zodat de publicatie onrechtmatig is jegens . Derhalve komt thans de vraag aan de orde welke schade X hierdoor heeft geleden, en door Audax vergoed dient te worden.

4.11. X stelt dat hij schade heeft geleden, in de zin dat de publicatie heeft geleid en zal blijven leiden tot spot en pesterijen in de gevangenis, zelfs ingeval hij wordt overgeplaatst naar een andere gevangenis. Aan een antwoord op de vraag of, en zo ja, welke schade X heeft geleden, komt de rechtbank evenwel niet toe, nu vaststaat dat Audax in onderling overleg met X een rectificatie heeft geplaatst en Audax reeds een bedrag van EUR 4.000,- heeft betaald ter vergoeding van vermeende schade als gevolg van eventuele onrechtmatigheid en dit bedrag niet wordt teruggevorderd door Audax. De rechtbank is van oordeel dat X hiermee reeds ruimschoots is gecompenseerd voor de door hem geleden en nog te lijden schade. Dat betekent dat ondanks dat de publicatie onrechtmatig jegens X is, de vorderingen van X zullen worden afgewezen.

4.12. X zal als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van Audax worden begroot op:

- vast recht	EUR	1.125,00	
- salaris advocaat		<u>1.788,00</u>	(2,0 punten x tarief IV ad EUR 894,00)
Totaal	EUR	2.913,00	

4.13. De vordering van Audax tot betaling van eventuele nakosten is niet toegewezen nu die kosten slechts op de voet van artikel 237 lid 4 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kunnen worden verhaald.

5. De beslissing

De rechtbank

5.1. wijst de vorderingen af,

5.2. veroordeelt X in de proceskosten, aan de zijde van Audax tot op heden begroot op EUR 2.913,00.

5.3. verklaart dit vonnis wat betreft de kostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. L. Voetelink en in het openbaar uitgesproken op 26 november 2008.